BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ

“NICOLAE MILESCU SPĂTARUL”

VASLUI

IOAN BABAN

biobibliografie

realizată de Liliana Moga

Vaslui, 2007

Culegere computerizată: Liliana Moga
Tehnoredactare: Luminiţa Şerban
Coperta: Ionuţ Tudor

Editat şi tipărit la Biblioteca Judeţeană
"Nicolae Milescu Spătarul" Vaslui

Argument

Lucrarea de faţă se înscrie cu numărul 3 în seria biobibliografiilor ***Personalităţi vasluiene*** editate de Biblioteca Judeţeană "Nicolae Milescu Spătarul" Vaslui prin Serviciul Informare bibliografică şi documentare şi conţine momente principale din viaţa şi activitatea literară a scriitorului Ioan Baban, o personalitate de seamă a vieţii culturale vasluiene, un om cu mari energii sufleteşti, care reuşeşte să adune şi să le exprime, cu multă măiestrie şi vigoare, idei, revelaţii, amintiri şi găseşte timpul necesar de a le organiza în arhitectura scrierilor sale.

Această lucrare este un omagiu adus de biblioteca noastră unui constant şi dedicat colaborator, domnului Ioan Baban, profesor şi scriitor, la împlinirea a 70 de ani de la naştere.

Biobibliografia inserează componentele specifice pentru acest gen de publicaţii: date biografice, partea bibliografică, articole semnate de personalităţi notorii din domeniu: Theodor Codreanu, Teodor Pracsiu, Simion Bărbulescu, Gheorghe Capşa, Daniel Dragomirescu, etc., referinţe critice, constituind un suport esenţial pentru informare şi documentare atât pentru elevi, cât şi pentru profesori.

Lucrarea este destinată tuturor celor care doresc să cunoască creaţia literară a scriitorului Ioan Baban.

Aduc mulţumiri tuturor colegilor care m-au ajutat în procesul elaborării lucrării.

Bibliograf, **Liliana Moga**

Repere biografice

Ioan Baban s-a născut la 6 august 1937 în satul Albeşti, comuna Deleşti, judetul Vaslui într-o familie de ţărani, consideraţi, după 1948, mijlocaşi.

Este cel de-al patrulea copil din cei zece ai familiei lui Pavel Baban şi al Elenei (născută Chiratcu). Tatăl era un om priceput la toate şi mânuia cu măiestrie creionul negru cu care realiza caricaturi şi portrete ale celor din jur. În plus cânta la vioară, în tinereţe avându-l drept maestru pe un cunoscut lăutar din zonă, Jompa, un ţigan deştept din Fâstâci, azi comuna Deleşti. Bunicul dinspre tată a fost în două rânduri primar al comunei Deleşti din partea Partidului Ţărănesc.

Viitorul profesor şi scriitor a urmat cursurile şcolii primare din satul natal între anii 1943-1947, după ce învăţase să scrie şi să citească din cărţile fraţilor mai mari şi fiind un copil dotat cu o bună memorie, a fost atras de timpuriu de lumea cărţilor. În anul 1943, când în şcoală s-au instalat nemţii, în timpul războiului, cum modesta bibliotecă fusese scoasă afară, el lua din grămăjoara de cărţi ceea ce îi plăcea, iar după ce le citea, le punea la loc. Aşa i-a cunoscut pe Mihai Eminescu, pe Alexandru Vlahuţă şi pe Petre Ispirescu.

Deşi a luat premiul I în fiecare an şcolar, viitorul cărturar a rămas acasă după absolvirea şcolii primare, pentru că familia numeroasă cu greu îşi putea agonisi traiul zilnic după război şi nici nu se punea problema trimiterii lui la şcoală, la oraş. La toate acestea s-au mai adăugat şi anii de foamete din 1946-1947. Un an pierdut pentru şcoală a avut un efect descurajator.

Când, în 1948, în urma intrării în vigoare a unei noi Reforme a Învăţământului, s-a înfiinţat Şcoala Elementară de 7 ani din comuna Deleşti, satul reşedinţă de comună, aflat la circa

trei kilometri de satul natal, Ioan Baban s-a dus în clasa a V-a a acestei şcoli, fiind nevoit să facă naveta de şase kilometri zilnic, timp de trei ani şi pe vreme bună şi pe vreme rea. În cei trei ani de şcoală elementară a fost un elev remarcat de profesori, premiant la sfârşitul fiecărei clase. În 1951, după absolvirea şcolii elementare, a dat concurs de admitere la Şcoala Medie de 10 ani, fostul şi viitorul Liceu "Mihail Kogălniceanu", iar din toamna următoare şi până în 1954 a urmat cursurile acestui liceu. Dă examenul de maturitate (aşa se chema atunci bacalaureatul) şi se încadrează în învăţământ ca profesor suplinitor la Ivăneşti şi Bălteni, după ce se prezentase la examenul de admitere la Facultatea de Filologie a Universităţii din Iaşi, dar fiind nevoit să renunţe din pricina aceloraşi dificultăţi materiale.

Între anii 1955-1958 este militar în termen, efectuându-şi serviciul militar la Bucureşti la aviaţie, iar din ianuarie 1959 până în 1973 este pe rând, profesor necalificat, apoi calificat, titular şi director al Şcolii Generale de 8 ani, apoi de 10 ani, din comuna Laza. În 1960 este student la Facultatea de Filologie a Institutului Pedagogic de trei ani din Iaşi, cursuri fără frecvenţă, absolvent în 1963, iar din anul 1965 urmează cursurile fără frecvenţă ale Facultăţii de Filologie a Universităţii "Al. I. Cuza" din Iaşi, licenţiat în 1970 cu o teză despre romanul lui Mihail Sadoveanu. În 1964 a promovat examenul de definitivat, în 1971, examenul de gradul doi, în 1980, examenul de gradul I. În 1973, în urma concursului de ocupare a unor posturi didactice devine profesor titular de limba şi literatura română la Liceul Nr. 1 (azi Ştefan Procopiu) din Vaslui. Între anii 1977-1980 a fost director al Şcolii Generale nr. 1 din Vaslui, iar între anii 1990-1995, inspector şcolar de limba şi literatura română la Inspectoratul Şcolar Judeţean Vaslui. Apoi, până la pensionare şi după, a predat limba şi literatura română la Liceul

“Emil Racoviţă” şi Colegiul Economic “Anghel Rugină” din Vaslui.

Deţine *Diploma de profesor evidenţiat*, obţinută pentru realizările deosebite în domeniul didactic. În 1997 se pensionează, dar continuă să lucreze ca profesor la liceele din oraş şi la alte şcoli. Cititor pasionat încă din fragedă copilărie, şi-a încercat condeiul şi în timpul cursurilor liceale, dar la vremea aceea se ajungea foarte greu în publicaţii.

Debutează cu versuri în presa locală, ***Vremea nouă***, în 1968, după ce, în 1966 apăruse într-o dezbatere cu Mircea Radu Iacoban în revista ***Iaşul literar*** despre Mihai Eminescu, revizor şcolar, având în vedere că la Şcoala Laza, unde Ioan Baban era director, mai exista copia procesului verbal încheiat de marele poet în urma vizitării şcolii în primăvara anului 1876. În anii următori a lărgit aria colaborărilor la publicaţii ca: ***Tribuna învăţământului*** (la această publicaţie a fost un colaborator permanent între anii 1990-1998, timp în care a publicat numeroase eseuri, articole, comentarii cu caracter didactic şi literar), ***Vremea nouă, Adevărul, Şcoala bârlădeană, Vocea Huşului, Cronica, Gazeta de Est, Apolo, Ethos, Est, Păreri tutovene, Convorbiri literare, Îndrumătorul cultural, Adevărul literar de Vaslui***, la care este şi redactor, ş.a.

Poetul Ioan Baban a debutat cu volumul ***Norii cu melancolii*** în 1999, în care cultivă o lirică a marilor întrebări sub zodia unui neomodernism echilibrat (***Eseu prozaic, Adevăruri simple, Brâncuşiană, Nedumerire,*** etc.). În ***Ispite lirice*** multe teme se reiau, dar motivele se nuanţează, iar o reîntoarcere la valorile clasice ale poeziei este uşor observabilă în ***Năluca, Imn moldav***, dar şi o abordare neomodernistă a motivelor lirice ca în ***Cotidiană, Un clovn, Argheziană, Algebră.***

Volumul ***Neguţătorul de drum*** din 2002, apărut într-o ediţie bilingvă, româno-engleză, traducerea aparţinând Ancăi Dascălu, este interesant prin diversitatea motivelor lirice, unele dintre ele abordate într-o manieră postmodernistă şi privesc raportul eului liric cu realitatea în care trăieşte: ***Neguţătorul de drum, Creaţie, Formulări deşarte***. Nu lipsesc poemele care repun în circuit motive mitologice: ***Sunt un pescar, Tomis, Călătorie, Biblică***. Despre acest ciclu, Emilian Marcu spune: *"Poezia de introspecţie a unor universuri mute rămâne teritoriul cel mai drag lui Ioan Baban"* (Emilian Marcu, în ***Convorbiri literare,*** nr. 7, 2005, p. 136).

În ***Apele tăcerii***, din 2002, se îmbogăţeşte registrul liric al autorului cu atitudini lirice noi, excluzând din capul locului ideea că poezia nu mai serveşte la nimic, ci e doar artă pură. ***Rugă*** dă întreaga măsură unei asemenea percepţii. Universul liric al lui Ioan Baban confirmă ideea că poezia are mari posibilităţi de exprimare, iar un popas în universul liric al acestui poet oferă clipe de graţie şi reflecţie.

Proza lui Ioan Baban cuprinde povestiri, nuvele şi romane. Proza scurtă, în genere, are ca la Liviu Rebreanu, legătură cu romanul. Dacă în povestiri şi nuvele eroul este un individ aflat permanent într-o stare de conflict cu lumea în care trăieşte şi nu găseşte calea de comunicare, fiind de cele mai multe ori un învins (***Bombele lui Fronea, Sfârşitul prea timpuriu al unei poveşti triste***), în roman eroul, având vocaţia adevărului şi dreptăţii, se ciocneşte de o lume încremenită în tipare greu de înlăturat. Puterea este aceea care oferă individului o caricatură de libertate. Din această pricină trebuie să facă eforturi ca să răzbată la liman. Nici Dorin din ***Tărâmul interzis*** şi nici Toma Berdiu din ***Anotimpul imposibilei iubiri*** nu sunt nişte învinşi, sfârşitul romanelor este deschis spre un adevăr atât de mult căutat. Naraţiunea obiectivă şi subiectivă ori toate

deschiderile narative se pot descoperi în proza lui Ioan Baban, din acest punct de vedere el fiind un povestitor de talent.

În 1989 a primit un *premiu naţional pentru proză scurtă* din volumul ***Dincolo de bine şi de rău,*** apărut în 1998. A primit deasemenea un premiu pentru manuscrisul volumului de umor ***Păcală şi Tândală în Europa*** la Festivalul Umorului de la Vaslui, diplome de onoare şi distincţii la Saloanele de Carte.

Bibliografie

Volume publicate (selectiv):

1. **Dincolo de bine şi de rău.** Proză scurtă. Redactor Vasile Constantinescu. Coperta: după un desen al autorului. Iaşi, Editura Cronica, 1998, 158 p. Cuprinde: *Un bulgăre de zăpadă, Bombele lui Fronea, Ultimul ţăran, Disputa, O anchetă.* Debut editorial târziu deoarece prozele din volum au fost scrise cu mulţi ani în urmă, iar conţinutul lor era incompatibil cu cenzura vremii.

2. **Norii cu melancolii**. Versuri. Redactor Marius Chelariu. Postfaţă de Teodor Pracsiu. Iaşi, Junimea, 1999, 72 p. Cuprinde: *Norii cu melancolii, Dacă ai fi ştiut, Neputinţă, Anotimpul eroilor, Adevăruri simple, Mă întorc, Constatare, Neoromantică, Copilărie, Eseu prozaic, Eseu despre umbre, Mamă, Iluzie, Amiază, Mă voi întoarce, Neiubire, Dor, Ca o femeie, Introducere, Drum, Brâncuşiană, Cântec vechi, Meditaţie banală, Amintire, Uneori, Ultimul cântec, Belşug, Gând curat, Pază medievală, Miraj, Cuvintele, Nomazii, Comunicare, Vine o vreme, Inadaptare, Poem, Dimineaţă de primăvară, Soarele va râde de noi, Îndemn, Popas, Aşteaptă-mă, Solitudine, Târziu, Poveste, Nedumerire, Istorie vitregă, Izvod, Cronică, Covor, Izvorul*

din urmă, Remuşcare, Acasă, Univers rustic I, Univers rustic II, Reproş, Incompatibilitate, O ţară nepereche, Peisaj marin I, Peisaj marin II, Peisaj marin III, Peisaj marin IV, Peisaj marin V, Chemare, Trudă, Ţăran pe glie, Evaziune I, Evaziune II, Evaziune III, Niciodată, Elegie, Anotimpuri uitate I, Anotimpuri uitate II, Anotimpul vânătorii, Anotimpul zăpezilor, Anotimpul de vis, Odă (în metru eminescian), Enigmă, Hohot, Deziluzie, Părere.

3. **O istorie ciudată.** Proză scurtă. Redactor Cassian Maria Spiridon. Postfaţă Dan Ravaru. Coperta: Fenomeno – Remedios Varo. Iaşi, Editura Timpul, 2000, 138 p. Cuprinde: *Scopul scuză mijloacele, Nevestele lui Lampion, O întâmplare hazlie, Un om neobişnuit, O istorie ciudată, Ţăndărică, O mică evadare, Aventură riscantă, Ruşinea, Sfârşitul prea timpuriu al unei poveşti triste.*

4. **Ispite lirice.** Versuri. Cuvânt înainte Teodor Pracsiu. Iaşi, Junimea, 2000, 114 p. Cuprinde: *Alter ego, Psalm, Tezaur, Pan, Vis, Eu cred, Sisif, Nu întrebaţi, N-aş putea spune, O dungă de cer, Strămoşii, Tăcere, Rustică, Ce importanţă are?, Hoţul, Hoinar, Somn, De-a baba-oarba, De nicăieri, Tablou grotesc, Ecou de primăvară, Omenire, Îndoială, Munţii, An vitreg, Pastel, Năluca, Imn moldav, Un cântec moldav, Se-ntorc ţăranii, Meditaţie gravă, Dorinţă, Remember, M-am dus să văd, O lumină mai cântă, Nu ştiu, Lasă-mi dorurile, Se-oprise toamna, Călătorie, Ce vom ajunge, Ca o rană deschisă, La noapte voi veni..., Urare, Mă întorc..., Coşmar, Eroi anonimi, Oraşul primăvara I, II, III, Un clovn, Ambiguitate I, II, Argheziană, Sonete I, II, Anotimpul lupului frumos, Autocunoaştere, Cântecele unei primăveri I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, Era să fie, Algebră, Dedublare, Plus*

minus infinit, Rotaţii, Îndemn, Amnezii, Nesiguranţă, Sunt un neştiutor, Cotidiană, Stare naturală, Este posibil, Ultimul spectacol, Colocviu, Justiţie, Îngheţase ceasul, Dans oriental, Mănăstire, Indicaţie, Culegătorul de scoici, Aş fi trăit, Stare de amnezie, Întâmplare, Nu mă cunosc.

5. **Tărâmul interzis**. Roman. Redactor Cassian Maria Spiridon. Coperta: după un desen al autorului – *Peisaj*. Iaşi, Editura Timpul, 2001, 340 p. Romanul a fost scris cu decenii în urmă, dar a fost definitivat între anii 1985-1988 şi a stat în manuscris încă vreo 12 ani.

6. **Neguţătorul de drum**. **The road merchant**. Versuri. Versiune în limba engleză Anca Dascălu. Coperta de serie: Xoana. Iaşi, Editura Parnas, 2002, 120 p. Cuprinde: *Neguţătorul de drum, Cântec, Sunt un pescar, Să mai aşteptăm, S-ar putea, Privirea ta rămâne, Privire ascunsă, Niciodată liniştea, Tomis, Anotimpul iutării, O tresărire numai, Destin vitreg, Creaţie, Peisaj deschis, Tablou pictural, Să aşteptăm, Celor ce vin, Moştenire, Istorie, Surâsul tău, Călătorie, Revenire, Anul nou, Poem, Solitudine, Formulări deşarte, Iubire, Nebuloasă, În miezul tăcerii, Poveste, Fascinaţie, Chemare, Autoportret, Perspectivă, Trubadur, Soclu, Identitate, Aş fi venit, Undeva eşti tu, Pastel, Trecere, Senzuală, De multă vreme, Neputinţă, M-am trezit, Cotidiană, Furtună, Ipotetică, Imponderabilitate, Omul negru, Acum cred, Septembrie, Mă bătea un gând, Întrebare, Miracol, Sat nou, Biblică, Chemare, Melancolie, Clown, Ochii ca tine, Hotar, Zădărnicie, Bucurie, Nu poţi goni întrebările, Magii, Orologii, Gând, Ultima întrebare, Oriunde, Trec prin orologii, Pendulare, Retrospectivă, Luptă, Autodafe, Repaos, Lecţie I, II, Călcâiul lui Ahile, Propoziţie, Ora, Poţi*

visa, Capăt de eternitate, Cântec fără sfârşit, Satul străbun, Ultima înviere, Poveste bizară.

7. **"Păcală şi Tândală în Europa" sau "Tăgârţa cu minciuni"**. Volum de satiră şi umor. Vaslui, Editura Cutia Pandorei, 2004, 72 p. A apărut sub pseudonimul Radu Deleanu.

8. **Anotimpul imposibilei iubiri**. Roman.2 volume.Volumul I. Iaşi, Editura Timpul, 2005, 338 p. Cuprinde: *I. Nu ştiu cine e Toma Berdiu, II. Irina e un fel de oaie rătăcită, III. Aveam impresia că în mine e întuneric, IV. Totdeauna ne este dor de cineva, V. Timpul... e şi el acolo..., VI. Şi bucuriile sunt posibile, VII. Drumuri croite, Drumuri ratate, VIII. Mici surprize, IX. Deşertăciunea deşertăciunilor.*

Coautor:

al antologiilor de umor cu grupaje de catrene, epigrame, fabule, rondeluri şi sonete satirice:

Satana în minijup, 2000

Ridendo, 2002

Sechestraţi în umor, 2004.

al studiului închinat lui Ştefan cel Mare cu prilejul împlinirii unei jumătăţi de mileniu de la moartea marelui voievod:

"**500 de ani – Ştefan cel Mare între istorie şi legendă – o lecţie exemplară",** Vaslui, Editura Thalia, 2004, 20 p. Colaboratori prof. Vasile Ilie şi Emilian Agafiţei. Consultant ştiinţific Cătălina Mihalache – cercetător la Institutul de istorie A.D. Xenopol, Iaşi. Cuprinde: *Portretul istoric al marelui voievod, Ştefan cel Mare, voievod umanist, Proiecţia legendară a eroului naţional, Urme ale lui Ştefan peste timp, Ştefan cel Mare şi Vasluiul, Posteritatea lui Ştefan cel Mare.*

Activitatea publicistică (selectiv):

cuprinde sute de articole, comentarii, studii, recenzii, prefeţe ale unor cărţi apărute sau în curs de apariţie, etc.

Titu Maiorescu – in memoriam, în **Gazeta de Est**, 23 febr. 1990;

Un om, un destin, în **Gazeta de Est**, 3-9 august 1990;

Nicolae Labiş in memoriam – E-un cântec tot ce sunt, în **Adevărul de Vaslui**, 21-26 decembrie 1990;

Eminescu sau perenitatea spiritului românesc, în **Curierul de Vaslui**, 18 ian. 1991;

Eminescu şi spiritualitatea românească, în **Apolo,** 15 ian. 1994;

Eminescu şi şcoala, în **Apolo**, 3 aprilie 1995;

Două corelative, în **Tribuna învăţământului**, 17 aprilie 1995;

Să dăm cezarului ce-i al cezarului (despre Eminescu), în **Tribuna învăţământului**, 16 ian. 1996;

Marin Sorescu – 60, în **Tribuna învăţământului**, 5 martie 1996;

Analfabeţi 'şcoliţi', în **Tribuna învăţământului**, 19 martie 1996;

Şcoala poate produce şi papagali, în **Tribuna învăţământului**, 14 mai 1996;

I.L.Caragiale şi caragialismul, în **Est**, nr. 5, 2002;

Poezia lui Ion MâcneaVetrişanu, în **Est**, nr. 6, 2002;

Poezia lui Ion Mâcnea Vetrişanu, în **Adevărul de Vaslui**, 7 oct. 2002;

Daniela Oatu – Eternitate fragilă, cronică literară, în **Meridianul**, aprilie 2003;

Theodor Codreanu, 'Caragiale abisal', în **Păreri tutovene**, nr. 762-769, iulie-august 2004;

Festivalul Umorului – 2004, în **Meridianul**, septembrie 2004;

Theodor Codreanu – 'Basarabia sau Drama sfâşierii', în **Meridianul**, 23-29 dec. 2004;

Theodor Codreanu – 60, în **Meridianul**, aprilie 2005;

Filigran, de Al.Poamă, comentariu, în **Adevărul literar**, nr. 1, 16 ianuarie 2006;

Universul cărţilor – eseu, în **Adevărul literar**, 16 ianuarie 2006;

Despre receptivitate, în **Adevărul literar**, 4-6 februarie 2006;

Dan Ravaru, un om de cultură polivalent, în **Monitorul**, 5 aprilie 2006;

Lucian Blaga, universul liric, în **Academia Bârlădeană**, mai 2006;

Marin Sorescu – 70, în **Adevărul literar**, nr. 6, 2006;

Lucian Blaga in memoriam, în **Adevărul literar**, nr. 8, mai, 2006;

Teodor Pracsiu şi lumea noastră, în **Adevărul literar**, nr. 9, iunie, 2006;

Pescăruşii de la malul mării, de Petruţa Chiriac, un roman modern, în **Adevărul literar**, nr. 10, 2006;

Dumitru V. Marin – TVV... 15... explozia, cronică, în **Meridianul**, oct. 2006;

Starea de vulgaritate, în **Adevărul literar**, nr. 12, nov. 2006;

Ion Iancu Lefter, în **Academia Bârlădeană**, aprilie 2007;

Lucrări sub tipar:

(o mare parte din creaţia poetică se află în manuscrise, în volume pregătite pentru tipar)

Bagaj de prisos
Târziu în Empireu
Transcendenţa morilor de vânt
Dresorul de nori
Oglinzi înşelătoare
Poemele toamnei – elegii
Ecouri - elegii

proză:
Călătorie în deşert - microroman
Vara cu ploi târzii - microroman
Bombele lui Fronea – volum de proză scurtă
Dialectica stării nefireşti

Aprecieri critice

"Ioan Baban este un poet autentic şi - surprinzător! - un spirit cu multiple reticenţe şi scrupule artistice, argumentul cel mai la îndemână fiind acela că până acum nu şi-a asumat riscul de a scoate la iveală volumul de versuri de debut. El a optat cu înţelepciune pentru dictonul latin *Festina lente!*, alegându-şi, după o dreaptă cumpănire momentul optim al ieşirii în lume. Nu încape îndoială că autorul ar fi fost îndreptăţit la un debut mai timpuriu dată fiind experienţa lirică acumulată şi maturitatea creatoare, aserţiunea fiind valabilă şi pentru proza sa atât de bine articulată narativ.

Norii cu melancolii (titlu-şoc, bogat conotativ şi vag explicit, sub o arcuire metaforică bine temperată) reuneşte creaţii mai vechi şi mai noi din diverse vârste lirice consfinţind un destin semnificativ în câmpul literaturii noastre contemporane. Nu putem admite că Ioan Baban este ieşit din timp fiindcă verbul său este modern şi incitant, locvace şi persuasiv, dar nici nu încercăm, deocamdată, o situare a scriitorului într-una din generaţiile poetice postbelice, (sunt vreo şapte, dacă am numărat bine, începând cu redutabilul Arghezi, născut în celălalt secol şi beneficiind de o longevitate artisitcă pilduitoare şi până la *"generaţia '90"*, abia ieşită din *"marsupiul"* sublim al debutului publicistic şi editorial).

Temele, motivele, obsesiile lirice ale poetului sunt "topite" discret în structura fragil expresivă a poemelor: *timpul, iertarea, frunza, Orfeu, pământul (condiţia Terrei), dragostea, mânzul, dorul, întoarcerea în spaţiul mirific al copilăriei (una din temele predilecte), Golgota, plopii fără soţ, izvorul, eternitatea, cuvintele, cerul, glia, pâinea, limba română, Brâncuşi, etc.*

Degustător rafinat al marii poezii clasice şi moderne, româneşti şi universale, Ioan Baban n-ar putea afirma că se

revendică hotărât de la o şcoală lirică anume, de la un curent literar ori de la o personalitate emblematic-tiranică.

Însuşindu-şi *în spirit* lecţia poetică a altora, autorul înţelege să fie el însuşi, cultivându-şi vocaţia cu discreţie şi discernământ. Influenţele – dacă sunt – se resorb în retortele tainice ale creaţiei, oferindu-ne o alchimie sublimată, expresivă, personalizată. Poetul a ştiut să-şi contureze universul său liric, nostalgic-sentimental, evanescent-evocator, înlăuntrul căruia viziunea metaforică, adesea luxuriantă organizată în volute livreşti, semnifică o vârstă lirică solară, detectabilă în structurile monolitice cât şi în detaliile-cheie ale poemelor de referinţă. Sunt citate în acest sens: *Eseu prozaic, Mamă, Dor, Brâncuşiană, Nedumerire, ş.a.*

Decantate lent prin ani, vârstele poetului se întrevăd laolaltă în acest volum inaugural, confirmând ordinea interioară a sensibilităţii sale poetice şi indicând o traiectorie artistică liber asumată".

TEODOR PRACSIU, *Vârstele poetului, în loc de postfaţă la* Ioan Baban, **Norii cu melancolii,** Editura Junimea, Iaşi, 1999.

"Scriu aceste rânduri cu bucuria de a fi, cred, primul cititor al unei noi cărţi a profesorului Ioan Baban. Domnia sa mi-a făcut cinstea de a-mi încredinţa manuscrisul volumului de proză scurtă ***O istorie ciudată*** înaintea publicării permiţându-mi şi să-mi exprim impresiile pe calea nobilă a tiparului.

Mai întâi trebuie să mărturisesc faptul că mulţi ani l-am crezut doar un talentat poet pe care împrejurările îl împiedicau să-şi dezvăluie întreaga gamă a trăirilor sufleteşti şi bănuiam, fireşte existenţa multor versuri de "*sertar*". Dar apariţia volumului ***Dincolo de bine şi de rău*** (Editura Cronica, Iaşi, 1998), mi-a oferit imaginea unui prozator care de ani şi ani migălea sute de

pagini, multe dintre ele fără vreo şansă de a fi publicate în acele timpuri ale cenzurii. Volumul de faţă mi-a întregit pe deplin imaginea respectivă înscriind-o totodată în coordonatele valorice care le completau pe cele anterioare.

Proza lui Ioan Baban, fără a se încadra unor canoane procustiene care să-i confere apartenenţa la clasicism, modernism, postmodernism, etc., este în primul rând o geografie artistică, literară, psihologică, etnografică a unui ţinut care există în mod real (Valea Racovei în speţă) dar şi în mod imaginar, trecut prin filtrul creativităţii autorului. Aceasta fiindcă scriitorul realizează o temeinică simbioză, fără dezacorduri armonice, între faptele de viaţă trăite personal sau cunoscute direct de la sursă şi ficţiunea literară. Aici, în zona geografică aparţinând acum din punct de vedere artistic domnului Ioan Baban (locurile s-au mai regăsit literar doar în paginile, din păcate uitate, ale lui Ioan Adam şi, episodic, la Al.Vlahuţă) spectaculosul aparent îl vom sesiza doar referitor la relief. Oamenii se manifestă mult mai reţinut dar cu atât mai intense sunt trăirile lor interioare.

Ceea ce caracterizează de la bun început personajele prozelor lui Ioan Baban, pe lângă această interiorizare, este marginalizarea lor de către strivitoarele împrejurări sociale şi istorice pe care le parcurg, la care se adaugă, aproape diabolic, neşansele şi neîmplinirile personale. Istoria este necruţătoare cu fruntaşii satului tradiţional românesc de genul bătrânului *Toader Avasiloaie*, pe care tăvălugul social al colectivizării îl striveşte treptat, cu sadism, până la anihilarea deplină a personalităţii. Colhozul rusesc impus şi la noi prin cozile de topor recrutate dintre puturoşii şi beţivii satelor i-a lichidat mai întâi pe aşa-zişii chiaburi în mod direct, printr-un sistem draconic de constrângeri descris pe larg de autor, sau la modul direct, *"manu-militari"* ca în masacrul din pădurea Bălteni, evocat în povestirea ***O istorie ciudată***. Este un mare merit curajul autorului de a investiga literar această cruntă perioadă din viaţa satului românesc asupra

căruia se aşterne o tot mai consistentă perdea de fum. Şi, în mod cel puţin ciudat, ştim mult mai multe despre *Ştefan cel Mare* de exemplu decât despre colectivizare sau despre *Auschwitz* decât despre *Canal* sau *Poarta Albă.*

De o dureroasă intensitate sunt şi paginile care dezvăluie suferinţele trăite de copii la cele mai fragede vârste, suferinţe pe care Dostoievski le considera cea mai oribilă crimă împotriva umanităţii. Suferinţa este mai mult aluzivă în povestirea ***O mică evadare*** pe care o considerăm drept una dintre cele mai realizate din acest volum. Probabil şi fiindcă micuţul Andrei nu poate realiza starea sa de nefericire. Contactul său impresionant cu lumea rurală, contrapondere luminoasă a orfelinatului, depăşeşte obişnuita ficţiune literară transpunându-se în spaţiul oniricului, presupunând totodată existenţa în subconştient a unor reminiscenţe arhetipale, revigorate în momentele limită. Dacă în povestirea de mai sus predomină imaginare raze de lumină, copilăria învăţătorului Titus Artemie este copleşită de suferinţă. Lipsa oricărei afecţiuni materne, durerile fizice şi morale îl fac pe copil să-şi dorească moartea. Există oameni buni care îl salvează, dar destinul său rămâne tragic; războiul va desăvârşi ceea ce a început răutatea individuală a oamenilor.

Galeria marginalizaţilor este completată cu numeroase alte personaje pe care cititorul le va descoperi în paginile cărţii. Autorul volumului abordează şi fantasticul în viziune folclorică (***Aventură riscantă***). Un loc aparte în lumea scrisului său îl ocupă redarea grotescului în construirea unor personaje (***Nevestele lui Lampion***) sau în coordonatele unei absurde organizări economice. Simpla dorinţă a unor cetăţeni de a bea o bere declanşează stări şi atitudini groteşti în ***O întâmplare hazlie***.

Autorul posedă o adevărată tehnică a amănuntului, personajele sunt descrise cu minuţiozitate ca înfăţişare, limbaj, îmbrăcăminte, toate acestea organizându-se ca elemente de

referinţă. La fel se întâmplă cu peisajul natural, aspectul şi structura satelor, casele, interiorul acestora.

Ţinutul prozatorului este în excusivitate rural şi această caracteristică este evidentă. Un merit este acela că evită capcana unei excesive prezentări a elementelor etnografice sau folclorice, ceea ce ar fi dăunat valorii literare. Acestea există dar sunt utilizate subtil şi cu măsură, la fel ca şi lexicul local.

Nu putem decât să salutăm apariţia cărţii şi să aşteptăm în continuare noi călătorii în acest ţinut pământesc şi sufletesc".

DAN RAVARU, *postfaţă* la Ioan Baban, **O istorie ciudată**, Editura Timpul, Iaşi, 2000.

"Abia dacă s-au estompat impresiile pe marginea primului volum de versuri al lui Ioan Baban (***Norii cu melancolii***) şi autorul se grăbeşte să ofere cititorilor săi un nou florilegiu liric, aşezat sub titlul vag conotativ, ***Ispite lirice***. Sunt adunate aici poeme înscrise pe o acoladă mai largă de timp (peste două decenii), ceea ce atestă, pe de o parte, luciditatea auctorială, autoexigenţa (câteva lucrări au fost revăzute), pe de alta, curajul poetului de a privi fără complexe intelectuale în oglinzile schimbătoare ale timpului. Doi poeţi, unul al maturităţii, iar celălalt al preludiilor senectuţii îşi dau întâlnire în spaţiul ficţiunii lirice pentru a ne demonstra că îngemănarea lor stilistic-ideatică este posibilă.

Discursul poetic al lui Ioan Baban se organizează în jurul câtorva metafore pregnante, iterative, ale unor teme favorite, câteva identificabile şi în volumul precedent: rădăcinile noastre ancestrale, strămoşii, dăinuirea românească milenară, satul ca matrice spiritual-afectivă esenţială, istoria ca metaforă a existenţei în veac, nostalgia purităţii infantile, anotimpurile, iubirea târzie, solitudinea, dedublarea, ţăranii, casa bătrânească ş.a. Nu lipsesc

toposul urban strecurat în volute umoristice (***Cotidiană***) şi presentimentul aburos al vârstei a treia (***Ce importanţă are?***). Umbrele uriaşe ale lui Arghezi, Blaga şi Nichita Stănescu trec evanescent peste unele pagini. Poetul ştie să-şi strunească verbul, cuvântul se unduieşte subtil în miezul ideii poetice, stăpânit fără ostentaţie şi eliberat exact atât cât este necesar. Pericolul aridităţii, al truismelor, al pasului pe loc este depăşit cu dezinvoltură, autorul găsind adesea rezolvări dintre cele mai fericite, cristalizate în versuri memorabile: "*şi taurul negru gonea printre stânci / priponit de genunchiul zării sihastre / şi oriunde căuta o scăpare / întâlnea o capcană-n privirile noastre" (***Vis***);* *"Ursitoarelor, / nu întrebaţi unde merg / dezbrăcat de toate grădinile... / cărările toate au un singur sfârşit..." (***Nu întrebaţi***)*; "*tăcerea e singura veşnicie posibilă" (***Tăcere***); "cine te-a durat din fum şi ceaţă / pentru o clipă în acest noian, / cine te păzeşte şi te-adoră, / cine-i fericitul castelan?" (***Năluca***); "îţi mai spun să te îmbraci cu jeratic / şi să vii diafană şi castă, / că la noapte voi veni fantomatic, / să te cer desuet... de nevastă" (***La noapte voi veni***); "mă zbat între ce este şi ce nu este / între certitudini şi poveste" (***Ambiguitate***).*

Ioan Baban face cu ***Ispite lirice*** un pas înainte în sensul complexităţii netrucate şi neostentative şi al adâncirii motivelor predilecte. Nu putem spera decât că în viitor ne va oferi structuri poetice remarcabile în măsură să ratifice un destin".

TEODOR PRACSIU, *cuvânt înainte* la Ioan Baban, ***Ispite lirice***, Editura Junimea, Iaşi, 2000.

"La porţi de vis" bate şi Ioan Baban cu volumul ***Norii cu melancolii*** (Editura Junimea, Iaşi, 1999), cu o prefaţă de Teodor Pracsiu, din care aflăm că – datorită unor prea mari exigenţe artistice - , poetul vasluian, profesor la Liceul teoretic *Emil Racoviţă*, 'nu şi-a asumat riscul de a scoate la iveală

volumul de versuri de debut'. Conformîndu-se dictonului latin (**festina lente**), Ioan Baban a aşteptat şi el, ca şi Serghie Bucur, clipa prielnică debutului editorial...

Publicistic, Ioan Baban scrie şi publică versuri încă din a doua jumătate a deceniului al şaptelea, fără a se alătura nici uneia dintre grupările literare ale vremii... Conştient că *'dintotdeauna / poeţii au avut un destin tragic'*, în ciuda faptului că doar prin ei *'sporeşte miracolul lumii'*, a preferat să-şi afle o deschidere spre *'izvoarele cîntecului'* – într-o lume în care vedea că *'planeta e bolnavă azi de toate – de cancer, de ftizie, de păcate' (**Consternare**)* şi că mulţi dintre cei ce-au întrebat ce e poezia /.../ nu au găsit răspunsul. După modelul Sorescu, Ioan Baban cultivă valorile modern-tradiţionale (vezi: ***Brâncuşiană***) şi – asemeni lui Geo Dumitrescu (cel din ***Libertatea de a trage cu puşca***) – declară că ar fi *' un contemporan nefiresc / al războiului de şapte ani, / al războiului de o sută de ani / şi al tuturor războaielor lumii / de la începuturi pînă azi' (**Meditaţie banală**)*. Ioan Baban urmăreşte să reţină în vers doar *'un strop de veşnicie / ca să rodească în anii ce vor veni / într-un lan / al etenităţii...'* (***Gînd curat***). Sentimentul specific al poeziei sale e cel de **dor**, îndeosebi **dorul de-acasă**, unde-ar dori să se întoarcă *' să mai plîngă / ... / lîngă troiţa din marginea satului'* , regăsindu-se în **universul rustic**... Ca şi Platon, poetul visează la *' o republică a poeţilor / ... / o ţară fără urît, fără neadevăr / fără nedreptate, / fără sărăcie...'* (***O ţară nepereche***).

Discursul său îndrăgostit este, de fapt, **chemare** adresată partenerei de cuplu să navigheze împreună în melancoliile sale, dar şi **aşteptare**: *' Te aştept / să vii îmbrăcată în alb / să nu se vadă / venind înspre mine / decît nişte ochi foarte mari'* (**Anotimpul de vis...**).

La mică distanţă de acest volum se situează cel de ***Ispite lirice*** (Editura Junimea, Iaşi, 2000), de fapt o **addenda** la cel de debut – după modelul tot al lui Sorescu – socotind de bun augur

să se reîntoarcă şi să rătăcească *' prin cuvinte'* ... *' împovărat de melancolii nefireşti'* , în ciuda faptului că pe *' drumul său se-aşează baricade / obstacole multiple împiedicîndu-l să treacă hotarul, unde nu se cade, / într-un tărîm cu totul nefiresc'* (**Sunt un neştiutor**) – cel al poeziei *' singura ecuaţie / care nu a fost / şi nu va fi / nicicînd rezolvată'* *(**Algebră**).*

Apar în acest al doilea volum şi alte motive, precum cel **al dublului** (*' mereu se află alături cineva / şi ne păzeşte clipa'*) **al stării de ambiguitate** (*' între certitudini şi poveste / ... / între fulgerare şi-o părere'* - ***Ambiguitate I-II***, dar şi cel **al stării naturale de trăncăneală**: *trăncănim mereu, după tipic, / despre toate şi despre nimic....*

Părerea mea este că poetul ar trebui să-şi mai amîne publicarea de noi culegeri, în evoluţia sa de pînă acum simţindu-se nevoia – aşa cum însuşi poetul se exprimă - *de altfel de uitătură (***Nu mă cunosc**).

SIMION BĂRBULESCU, *Debuturi editoriale la sfîrşit de mileniu*, în **Convorbiri literare,** anul CXXXIV, nr. 12, decembrie 2000, p. 38.

"O tânără distinsă (prea tânără chiar) felicitând glumeţ pe-un coleg pensionar, cu prilejul zilei de 1 Iunie a.c., formula genial pentru viaţă şi literatură (îndeosebi pentru proză) ideea că "e mai bine bătrân tânăr, decât un tânăr bătrân". Auzindu-i sentinţa, am făcut ochii mari şi-am înscris-o, fără ezitări, în lista incompletă a frumoaselor deştepte. Am înscris-o şi-am uitat-o. La câteva zile după, când am terminat din două suflări cartea prozatorului Ioan Baban – ***Tărâmul interzis*** -, mi-am amintit sintagma distinsei tinere şi-am găsit-o potrivită stării mele de după citire...

Eram cu sufletul sus de tot, suspendat, surprins de autorul pe care îl cunoaştem (credeam eu) bine şi pe care, mărturisesc,

pentru că-i om la locul lui, îl pusesem şi eu (în mintea mea) tot la locul lui. Adică în raftul Doi!... Iată, însă şi că, prin acest ***Tărâm****(ul)* ***interzis***, m-am înşelat: Ioan Baban mi-a dat peste mână (nu peste ochi) cu o carte de raftul Întâi. O carte în proza românească actuală, în care nu se mai fac exerciţii de tot felul şi speculaţii 'abisale' , nu mai apar 'fructificări' din avort ori din lecturi mai mult sau mai puţin (ne)digerate, ce vor să asigure deliciul unor cititori (pr)elevaţi din prezentul atât de favorabil artei şi literaturii, după atâta Dictatură...

Am în faţă, pe masă (că n-am birou), dincolo de coperta nuanţată în roz înşelător, o carte de proză, un roman – carte de dragoste (şi oarecum politic, în partea de pe margine) de o forţă greu măsurabilă (nici o exagerare în vectorul cărţii!). În esenţă, am dinainte un real problematic, subliniat cu talent, într-un text narativ, de o excelentă construcţie a frazei, derivată cu stil, dintr-un conţinut autentic şi etern.

Ioan Baban este în cartea lui un Povestitor (cu majusculă) care s-a hotărât s-o rupă cu căutările pe la alţii şi s-a întors la el. Şi-a dat deoparte împiedicările şi bombănelile, şi pleonasmele de intersecţie, şi-a refuzat "intelectualizarea" frazei cu gogoşi, s-a hotărât să cheme, la bara Tribunalului suprem al valorilor artistice, marea învinuită a omului... Dragostea ca discurs primitiv, pre şi metalingvistic, poveste în desfăşurare şi-n reluare conţinut.

Îmi este limpede faptul că nu-mi este (de mult) străină ideea că viaţa nu poate fi altceva decât o variabilă aleatorie, în care o anumită valoare (fără noroc) are şansa aproape de zero. Şi Dragostea, ca valoare ordonatoare în destin, se supune principiului.

În acest sistem plasată, cartea lui Ioan Baban este un succes de autor; "victoria" autorului rezultă din developarea eşecului cu plurisemantica lui. Înălţimea acestui roman de dragoste nu stă într-un final de fericire ' până când moartea ne va

despărţi′ , ci în verosimila înfrângere hotărâtă de orice început vulnerabil. Este o carte care închide eşecul în dramă, un roman în care moartea îşi are asigurată normalitatea.

Personajele cărţii?!... Ei, trebuie să spun că, la început, acestea nu mi-au plăcut, m-au iritat chiar, păreau să-şi poarte provincia în croială. Cum poate fi cusută bine, când ai croit-o prost?! Aveam, fără voie, o prejudecată, prin raportare la fiinţe şi nume reale; antroponimele folosite de autor, numai cât le aud, îmi aduc în minte mediocritatea, până şi structura fonetică a numelor şi prenumelor (mai ales a prenumelor) mă aruncă într-o geografie a nulităţilor umane. Eram alarmat de un posibil agresiv. El – mediocru şi înclinat spre aburirea cu parfum de prune, Ea – bondoacă, agitată, ′ importantă′ , uşor paranoică şi certată definitiv cu trestia şi formele catifelate care nu vor să-ţi iasă din amintire...

Drumul lecturii însă mi-a spulberat prezumţia!...
Am mai citi de acelaşi autor şi alte proze (şi poezii, şi articole şi chiar compoziţii cu caracter special). Nici nu vreau să mă mai gândesc la ele. Dacă le-a scris, le-a scris! Treaba lui... Romanul ***Tărâmul interzis*** (să fie oare Tărâmul Fericirii?!) despre care fac şi vreau să fac (judecătorească) vorbire, se rupe de tot ce-a fost şi se înalţă, iar celelalte se pitesc prin rafturi de prieteni şi colegi care, de, sunt oameni, nici nu s-au prea repezit în ele, nici nu le-au respins, ori poate le-au citit numai pe jumătate şi cam atât. N-am spus. N-am scris...

Printre puţinii care au intuit devreme prozatorul a fost T.P.- profesor, publicist şi autor de cărţi - , el a scris, zicând de bine, alegând cuvântul bun şi blând, aşezat între credinţă şi adevăr. Eu, puţin ambivalent ca totdeauna, eu, care văd cu teamă întregul, dar sunt atent la detaliul ′ parşiv′ , n-am scris atunci. O fac azi, după ce am umblat prin cele peste trei sute de pagini ale romanului (cred că aceasta este mărimea inerentă şi aproape ideală a speciei) şi mărturisesc, de bună voie, bucuria că

scrierea şi scriitura lui Ioan Baban l-au scos irevocabil pe autor din şirul atributelor comune: profesor, om informat, intelectual instruit (nu T.R.) şi l-au plasat într-un loc cuvenit celor aleşi dintre cei chemaţi. Prin acest roman (în alte împrejurări, valoarea acestei cărţi l-ar fi făcut membru al U.S. şi nu într-o filială obscură!) Ioan Baban intră vertical între aceia (puţini) care dau în temă cu Verbul, acced matur şi distins, serios şi exemplar, îndrăznind şi reuşind sa forţeze, frumos şi singular, memoria reflexivă întru (ne)imposibila întoarcere...

Mă uit la Cartea abia citită şi-aş vrea, dacă voi mai avea timp, s-o mai citesc o dată (şi-odată). Nu stiu! Oricum, o număr printre cărţile la care te poţi întoarce... Şi iar îmi vine în minte sintagma acelei tinere distinse (R.D., iniţialele pot fi, la o adică, sub semnul ficţiunii) cum că ′ decât un tânăr bătrân, mai bine un bătrân tânăr′ . Am schimbat, din grabă, ordinea propoziţiilor, dar faptul nu schimbă nimic.

Autorul acestui roman simte ca un om tânăr şi-şi proiectează simţirea, ca-ntr-o toamnă târzie, un matur înţelept.
Prin ***Tărâmul interzis***, prozatorul I.B. probează că Dragostea poate fi o victorie tristă în stare să treacă, într-un eşec purtat cu demnitate, uşor amar, de dulcea pasăre a tinereţii.
Cu această carte, Ioan Baban poate să spună şi-l credem pe (şi prin) cuvânt că, la început, a fost cuvântul şi credinţa. Credinţa în puterea cuvântului pus în slujba Înaltului.

Cu îndemnul la lectura acestei cărţi, ajungem la punct.”

GHEORGHE CAPŞA, *Ioan Baban lansează Tărâmul interzis* în **Adevărul,** anul XII, nr. 27, 7 iunie 2001, p. 6.

“Un simplu amator de literatură a dat impresia, multă vreme, că este profesorul Ioan Baban, frecventator al cenaclurilor vasluiene. Cine-ar fi crezut, din exterior, că profesorul îşi lua pasiunea în serios şi că robotea răbdător la o operă condamnată să rămână mult timp în sertar? Iată-l acum autor a cinci volume

tipărite, ca poet şi prozator, anunţând alte şase, în perspectivă de apariţie: ***Dincolo de bine şi de rău*** (proză scurtă, Editura Cronica, Iaşi, 1998), ***Norii cu melancolii*** (versuri, Editura Junimea, Iaşi, 1999), ***Ispite lirice*** (versuri, Editura Junimea, Iaşi, 2000), ***O istorie ciudată*** (proză scurtă, Editura Timpul, Iaşi, 2000), ***Tărâmul interzis*** (roman, Editura Timpul, Iaşi, 2001).

Când cineva ajunge la roman, nu mai e de glumă şi impresia de amatorism păleşte. Cu acest sentiment m-am aventurat în lectura romanului ***Tărâm interzis***, redactat, după precizările autorului, între anii 1985-1988. Deci, literatura de sertar, având perspectiva fie a unei revelaţii, ca în cazul unor cărţi semnate de I.D. Sârbu, fie a unei impresii de învechit. Despre romanul lui Ioan Baban nu s-ar putea spune nici una, nici alta şi se cuvine a fi judecat la rece. Deşi nu străluceşte din punct de vedere stilistic, ***Tărâmul interzis***, îmi dezvăluie un prozator care stă foarte bine pe propriile picioare, scrupulos şi robace, mânuind cu profesionalism posibilităţile naraţiunii ′clasice′ , simţul epic fiind rediscutabil, într-o construcţie, coerentă, dusă cu bine până la capăt. Impresionează la Ioan Baban ′egalitatea′ cu sine însuşi, păstrând imperturbabil acelaşi ton ′neutru′ faţă de drama personajelor, chiar dacă adesea fraza e convenţională şi protagoniştii tind să-şi comenteze viaţa în reflecţii care sunt ale autorului.

Din punct de vedere al cenzurii comuniste, romanul ar fi putut să apară, minus unele observaţii critice la adresa economiei centralizate, cu previziunea iminentului dezastru, în consonanţă cu dogmatismul şi lipsa de caracter ale unor personaje din fauna activiştilor de partid precum Manea, Bărbuţă sau Burdulea. ***Tărâmul interzis*** nu rezistă la lectură din pricină că ar fi fost o carte ′curajoasă′ , specifică disidenţei, ci fiindcă autorul reuşeşte să surprindă o dramă existenţială pe fondul unei societăţi mediocre, ce-i drept, dar care nu e singura vinovată de destinul

personajelor. Finalmente, drama iubirii dintre Firica şi Doru se transformă în melodramă, prin reîntâlnirea protagoniştilor după 16 ani şi prin îmbolnăvirea de cancer a femeii. ***Tărâmul interzis*** este o poveste de dragoste, un bildungsroman şi o panoramă a societăţii româneşti industrializate planificat, acţiunea petrecându-se într-o întreprindere din oraşul Alexandria. Doru, un tânăr absolvent dintr-un liceu bârlădean, nu reuşeşte la facultate şi nemaiputând suporta reacţia familiei (îndeobşte a tatălui) şi a prietenei sale Livia, pleacă de acasă, fără ştirea părinţilor, împreună cu Vasile, aflat în aceeaşi situaţie. Tinerii ajung pe un şantier, în Alexandria şi aşa începe aventura vieţii lui Dorin Hoarţă. În centrul atenţiei, stă dragostea dintre Dorin şi Firica, administratoarea căminului de nefamilişti, care îi cazase pe cei doi. Firica este mai în vârstă cu zece ani decât Doru şi fiindcă este pătrunsă de sentimente adevărate nu vrea să devină o povară în calea vieţii tânărului. Împlinirea iubirii dintre cei doi, în consecinţă, devine un tărâm interzis, dar la antipodul primului eşec sentimental, cel dintre Dorin şi Livia. Firica încalcă legea egoismului feminin, declanşând o dramă îndelung mocnită, de care, în definitiv, nimeni nu se face vinovat. Meritul autorului e de a mânui cu abilitate şi discreţie evoluţia psihologică şi socială a acesteia. La plecarea în armată, Dorin şi Firica trăiesc o săptămână de pasiune ardentă, iar ea rămâne însărcinată. Pentru a nu-i încurca 'viitorul', Firica abandonează relaţia, dispărând din viaţa lui Dorin. Acesta urmează facultatea şi se reîntoarce ca inginer în întreprinderea din Alexandria, devenind, în cele din urmă, directorul fabricii. Profund marcat de aventura cu Firica, nu se căsătoreşte, deşi este un exemplar masculin ideal, inteligent, chipeş, cu simţ moral. La rândul ei, Livia ajunge medic, se desparte de primul soţ şi vine, întâmplător, în aceeaşi întreprindere cu Dorin, pe care încă îl mai iubeşte, dar relaţia dintre cei doi nu trece de un anume prag şi femeia ajunge în braţele doctorului Ludovic Farcaş, în timpul cursurilor de

perfecţionare profesională. Firica îşi creşte băiatul, pe Cornel, în Râmnicu Sărat. Elev eminent, în clasa a IX-a participă la olimpiada de matematică, în oraşul Alexandria, unde obţine locul al II-lea pe ţară. Aici, olimpicii sunt primiţi de directorul Dorin Hoarţă şi, respectiv Cornel îi atrage atenţia prin figura care i-o evocă pe Firica Patrichi. De-atunci, se va produce reîntâlnirea dintre cei doi, dar e prea târziu, fiindcă Firica e bolnavă de cancer, în ultima fază şi moare. Melodrama e convingătoare şi are reverberaţii în sufletul cititorului. ***Tărâmul interzis*** se încheagă misterios din talentul de povestitor al lui Ioan Baban. O poveste credibilă, omenească, simplă, cu personaje care-şi trăiesc convigător destinul. Ce se poate cere mai mult de la un roman tradiţionalist, dar pe care îl receptăm, fatalmente, prin universul simulacrelor postmoderniste?"

THEODOR CODREANU, *Povestea tărâmului interzis,* în **Adevărul**, anul XII, nr. 85, 14 august 2001, p. 6.

"Afirmat recent ca scriitor, dar deja autorul unei opere cuprinzând mai multe volume de poezie şi proză, Ioan Baban a publicat de curând ***Tărâmul interzis***, un roman de dragoste, dar în egală măsură unul politic şi filosofic, încadrabil în categoria **romanului total**, după sintagma pusă în circulaţie mai demult de Eugen Simion.

Structurată în două părţi, cartea urmăreşte încercările de a-şi face un rost în viaţă ale lui Dorin Hoarţă, un tânăr bârlădean absolvent de liceu, respins la admiterea în facultate şi ajuns, prin capriciile soartei, din oraşul său natal tocmai în Alexandria, ca muncitor pe un şantier, de unde va pleca apoi în armată, pentru satisfacerea stagiului militar. Însă pe primul plan în această primă parte a romanului, desfăşurată pe la începutul anilor '70, se plasează o iubire care iese din tiparele comune, angajându-l pe protagonist şi pe Firica, o femeie cu zece ani mai în vârstă decât

el, aflată la balzaciana etate de 30 de ani. În ciuda convenienţelor şi a prejudecăţilor curente, cei doi se apropie treptat unul de celălalt până la totala dăruire reciprocă, dar numai pentru a trăi mai intens fiecare drama despărţirii ulterioare, deteminate de factori obiectivi, dar mai ales subiectivi, despărţire previzibilă de altfel din punct de vedere literar. Avem astfel o reeditare, între alte coordonate, a eternei iubiri incompatibile (imposibile, interzise), dramă ilustrată de cupluri precum Romeo şi Julieta, Gurov şi Anna Sergheevna (din remarcabila nuvelă cehoviană ***Doamna cu căţelul***) sau Allan şi Maitreyi din romanul lui Eliade. Desigur, contradicţia apartenenţei familiale (Romeo şi Julieta) sau de rasă şi cultură (Allan şi Maitreyi) este înlocuită aici de o aparent mai blândă nepotrivire de vârstă (iubita care poate fi aproape mama iubitului ei), dar nu mai puţin dramatică în plan existenţial.

Derularea firului epic reia, în a doua parte a romanului, după un hiatus cronologic de circa 15 ani, cu un Dorin realizat pe plan profesional şi social; absolvent de facultate după armată, inginer, apoi director al întreprinderii pe şantierul căreia lucrase cândva ca simplu muncitor, protagonistul nu este tot atât de realizat în viaţa sa particulară, pentru că după despărţirea de prima iubită nu a mai găsit în sine motivaţia sufletească de a-şi reface viaţa alături de altă femeie: '*Inima lui îşi consumase întreaga energie şi nu-i mai rămăsese nimic de dăruit altei femei*' (p. 177). În această situaţie, reapariţia Liviei, prietena din anii de liceu, ca medic repartizat în acelaşi oraş, nu mai poate prilejui decât o iubire de tip rezidual, şovăielnică, palidă în comparaţie cu marea iubire de altădată, încheiată şi ea printr-o despărţire. În plus, eroul pierde definitiv şi pe Firica, regăsită şi apoi răpusă de o boală necruţătoare.

De altfel, printr-o răsturnare de schemă, romanul politic trece pe primul plan, iar cel de dragoste i se subsumează. De pe poziţiile unui intelectual cu vederi umaniste şi democratice, care

nu ar fi respins nici o serioasă restructurare a vechiului sistem, dacă acest lucru ar fi fost posibil, pentru a-l face funcţional, autorul supune unui necruţător rechizitoriu perioada anilor '80 cu precădere, şi prin aceasta romanul îşi adjudecă meritul de a contribui la destrămarea **unuia dintre cele mai persistente mituri postdecembriste** – cel al vieţii prospere de pe vremea lui "nea Nicu" (expresie a memoriei selective sau a amneziei colective).

Astfel, autorul ne ajută să rememorăm, că ne place ori nu, toate tarele, toate disfuncţionalităţile (ale regimului ceauşist, ale sistemului), precum birocraţia atotstăpânitoare, simulacrul de democraţie din organizaţiile politice şi obşteşti, centralismul sufocant, intruziunea politicului în economie cu preţul măririi decalajelor faţă de ţările dezvoltate şi al scăderii nivelului de trai, cultul întreţinut în jurul conducătorului, în forme din ce în ce mai aberante, înlocuirea unor demnitari comunişti mai luminaţi cu politruci dogmatici şi incompetenţi, fără a se trece cu vederea nici aspecte precum lucrul de mântuială în întreprinderi (surprins într-un memorabil episod din cap.X), construcţia de fabrici lipsite de piaţă de desfacere sau de materii prime, cu consecinţa producţiei de stoc, a diminuării retribuţiei sau a trimiterii muncitorilor în concediu fără plată (formă de şomaj mascat): *'Sindicatul, comisiile tehnice de avizare... erau încremenite într-o birocraţie suprasaturată'* (p. 180); *'Industria nu se face cu lozinci'*, afirmă Sorin Avram, un ministru destoinic, şi tot el: *'mai bine am elibera şi am stimula minţile agere, spiritul creator'* (p. 241); *'imobilismul cuprinsese prea multe structuri ale puterii politice'* (p. 322), cu un cuvânt ţara era înfundată până la gât în stagnarea de tip brejnevist: *'de ani de zile tot batem pasul pe loc'* (p. 180). În ce priveşte starea de spirit a oamenilor, ea este succint şi relevant diagnosticată în următoarea frază: *'Oamenii se distrau pe seama sloganurilor, râdeau, dar era multă amărăciune în râsul lor'* (p. 235).

Sunt multe pagini antologice în cuprinsul cărţii. Menţionăm doar episodul conversaţiei dintre muncitorii nemulţumiţi de diminuarea retribuţiilor pentru produse de proastă calitate, unde diferiţii inşi sunt nişte *'voci'* ale unui personaj colectiv, dezvăluind aspecte hilare prin grotescul şi absurdul lor; astfel, la un colos industrial din nordul Moldovei, unde *'intră atâta materie primă câtă răutate intră în iad'* muncitorii, ducând lipsă de comenzi şi neavând din ce-şi lua salariul, *'au fost nevoiţi să aducă bani de acasă ca să achite avansul'* (!!) şi vocea auctorială intervine în notă ironică: *'Având în vedere şi luând în consideraţie că munca este o onoare... onoarea se plăteşte, fraţilor!'* (p. 233); iar în acelaşi capitol, situat la nivelul superior al artei prozatorului, demascarea *'organelor'* care îi ţine sub control pe cetăţeni ia forma unei inedite şi savuroase naraţiuni alegorice: *'Sunt unii care în ultima vreme studiază foarte serios folclorul..., că ăştia nu au aflat că folclorul are un caracter anonim şi colectiv, vor neapărat să ştie autorii autentici... Ai auzit de anchetele folclorice? Adică îţi pune niste întrebări şi prima este: de unde, de la cine ai auzit-o?'*

Nu în ultimul rând, ***Tărâmul interzis*** este un substanţial roman filosofic, excelând prin numeroasele şi în genere judicioase consideraţii cu valoare aforistică despre dragoste, viaţă, moarte, suferinţă, eşec şi speranţă, sensul ultim al existenţei, temeiurile unei existenţe morale, familie, iubire maternă (de menţionat aici deosebita consideraţie a autorului faţă de femeie şi maternitate), libertate individuală (văzută de protagonist ca o simplă *'himeră'*) şi multe altele, peste toate primind ideea Destinului care ne înalţă, ne conduce şi în final ne prăbuşeşte pe toţi, cum însuşi protagonistul o afirmă la un moment dat: *'Viaţa noastră e o jucărie a destinului, precum paharul acesta din mâinile mele'*. În mod consecvent şi programatic ideea de destin este inclusă în **incipit** (*'Cât de întortocheată este viaţa omului...'*), ca şi în **final** (*'Viaţa îşi urma*

cursul ei întortocheat... '), cele două mari paranteze întrea care se cuprind atât personajele, în frunte cu protagonistul, acest alt prin Mâşkin al literaturii noastre, cât şi o complexă experienţă de viaţă şi de gândire a autorului însuşi."

DANIEL DRAGOMIRESCU, *Un roman despre destinul unui tânăr bârlădean,* în **Păreri Tutovene**, nr. 570, 25 sept. - 1 oct. 2001, p. 7.

"Este vorba despre debutul literar al prozatorului Ioan Baban cu un volumaş de proză scurtă, intitulat ***Dincolo de bine şi de rău*** – publicat la Editura Cronica, Iaşi, 1998 – care cuprinde cinci povestiri, de dimensiuni variabile, cu o tematică diversă şi relatate în registre narative diferite, în măsură să ateste realele disponibilităţi creatoare ale autorlui lor. De la bun început, mărturisim că textele cuprinse în acest volum ne-au captat interesul artistic, nu numai prin problematica existenţială implicată, ci şi prin darul de povestitor, născut iar nu făcut, al prozatorului, moldovean getbeget, din stirpea inconfundabilă a scriitorilor acestor meleaguri. Regretăm că, multă vreme profesor de limba română, a început atât de târziu să-şi exercite pana de scriitor şi ar fi păcat dacă s-ar opri la ceea ce ne-a dat în acest volum şi nu ar continua în a scrie texte de o mare întindere şi complexitate.

Spuneam că acest volum de debut cuprinde naraţiuni inspirate din medii sociale diferite proiectând imagini ce se reţin prin pregnanţa lor artistică. Iată, spre exemplu, chiar scurta naraţiune care deschide volumul, intitulată *Un bulgăre de zăpadă*. Atmosfera degajată este una gorkiană, surprinzând cu mare economie de mijloace un aspect zguduitor al mizeriei cronice din zonele periferice ale unui orăşel de provincie, cu oameni handicapaţi economic, social, fizic şi moral. Scenele relatate, într-o notă de crud realism, coşmaresc am putea spune, ating, uneori,

limitele miraculosului şi ale absurdului: un ins decrepit, abrutizat de sărăcie, îngheţat, sub forma unui bulgăre de zăpadă, care, adus cu greu, prin rostogolire, în casa lor mizerabilă şi pus la ′ păstrare′ după soba neîncălzită, peste câteva zile, dezmorţindu-se, se ridică în capul oaselor, spre stupefacţia şi spaima celor ai casei şi pleacă ′ să bea o ţuică′ , pentru că ′ îi ardea sufletul nu alta′ , lăsându-i pe cei din jur întorşi ′ cu faţa spre icoane′, zicând încet şi cucernic: ′ Doamne, apără şi păzeşte!′. Sau în povestirea *Bombele lui Fronea*, ceva mai amplă, cu vădit caracter memorialistic, care evocă scene din zilele următoare ruperii frontului de la Iaşi, în cel de-al doilea război mondial, când muniţiile rămase peste tot sfârtecă multe vieţi şi mutilează mulţi copii. Detonarea de către nişte copii a unor bombe rămase neexplodate, soldată cu pulverizarea în neant a doi băieţandri mai îndrăzneţi, este povestită cu multă îndemânare, în care suspansul, abil folosit, joacă un rol însemnat în conturarea dramatismului întâmplării. O foarte bună povestire este amplul text intitulat *Ultimul ţăran*. Întâlnim aici, cu talent evocat, universul rustic al vieţii satului modovenesc, al cărui mod de viaţă, tihnit, este dramatic bulversat de schimbările violente petrecute odată cu colectivizarea forţată a agriculturii, în anii comunismului. Drama înstrăinării, a dezrădăcinării din starea firească (ancestrală) a modului de a vieţui, de a gândi şi de a simţi a ţăranului român este foarte bine şi emoţionant transfigurată în personajul Anton Măgureanu, ţăranul cu o casă de copii, ajuns la bătrâneţe şi care se sfârşeşte mai mult de răul desprinderii de rosturile fireşti ale gospodăriei lui tradiţionale decât de acela al însingurării şi al bolii trupului.

În cele trei povestiri menţionate, prozatorul foloseşte cu real talent, tahnica discursului narativ clasic, în naraţiuni structurate riguros, cu momente bine marcate, de la expoziţiune la intrigă, până la deznodământul credibil psihologic şi artistic. Se impune observaţia că prozatorul stăpâneşte, surprinzător de bine,

tehnica naraţiunii lineare, folosind, cu precădere, figuri discursive precum: cronologia, elipsa, pauza (descriptivă şi eseistică), rezumatul (sau comprimarea timpului), scena (suprapunerea, prin dialog, a temporalităţii discursului şi a ficţiunii, prin stilul direct), perspectiva narativă omniscentă (auctorială).

În celelalte două texte, *Disputa* şi *Ancheta*, scriitorul relatează scene din alte zone, cele oferite de viaţa din unele instituţii de stat (fabrică, administraţie) în care atitudinea naratorului, spre deosebire de celelalte naraţiuni, se distanţează printr-o ironie abia perceptibilă, intuibilă doar prin modul subtil de a povesti. Tehnica discursului, în cele două texte, este diametral opusă celei din povestirile anterioare. Autorul adoptă un stil narativ, indiscutabil modern. El renunţă la sintaxa narativă tradiţională, alcătuită din fraze, alineate precis marcate prin tradiţionalele mărci (punct la sfârşitul unităţilor sintactice, majusculele la început de propoziţii, fraze) şi adoptă un fel de relaxare în flux continuu (a la Joice), încât întregul text (sau capitol) apare ca o frază imensă, în care se întâlnesc, ca într-un adevărat mozaic, perspectiva auctorială, cea internă şi cea externă, apoi discursul reprodus (direct), discursul transpus (indirect şi indirect liber), stilul narativizat (povestit), încât o delimitare netă între autor – narator – personaj e cam dificil de operat, ceea ce nu e un minus, ci, dimpotrivă, un aspect de subtilitate discursivă, care ambiguizează şi, totodată, problematizează partitura. Spaţiul nu ne permite o exemplificare a celor menţionate, dar efectele obţinute printr-o asemenea tehnică de relatare sunt, indiscutabil, pozitive din punct de vedere artistic.

Nu ne rămâne, în încheierea acestor sumare notaţii de cititor, decât să menţionăm, încă odată, că, prin scurtele naraţiuni din volumul său de debut, ***Dincolo de bine şi de rău***, Ioan Baban ne-a dat dovada talentului său literar şi că este de dorit

din partea sa realizarea de noi izbânzi pe tărâmul creaţiei literar artistice".

CONSTANTIN PARFENE, *Un debut editorial promiţător,* în **Prutul**, anul II, nr. 4, aprilie 2002, p. 8.

"Aflat la al şaselea său volum de versuri, Ioan Baban reuşeşte, prin această antologie de autor, ***Neguţătorul de drum***, să-şi contureze un univers liric propriu şi un stil.

Poeziile, calm descriptive, declanşând o anume pace interioară, se derulează molcom fără asperităţi. *' Curând va creşte iarbă pe zăpadă / şi zeii toţi vor fi crucificaţi... / ne vom întoarce-n propria ogradă / mai neîmpliniţi şi mai blazaţi'* (de remarcat nota baladescă, adesea trimiţând la Radu Stanca şi Stefan Augustin Doinaş) (***Poveste bizară***, p. 112). Ioan Baban îşi construieşte poemele cu trudă deşi: *' Aş fi vrut să fie poate mai uşor / cînd intrase-n strană un stol de tăcere / şi pe ceruri noaptea se oprea-ntr-un nor / aşteptînd să vină ultima-nviere'* (***Ultima înviere***, p. 110). Poezia de introspecţie a unor universuri mute rămâne teritoriul cel mai drag lui Ioan Baban. În poezia ***Chemare*** (p. 74) autorul spune: *' Visătorule, destăinuie fără sfială / toate bucuriile prin care vom trece / în marea călătorie / la bordul miraculosului vas...// nu trebuie să ne ascunzi nici o taină, / vrem să ştim cît de albastră e zarea, / cît hotarul vom cuprinde cu privirea / şi cam cît de eterni vom fi / adunaţi sub aceeaşi iubire'* .

Iată întrebarea pe care autorul o cultivă cu obstinaţie, dar la care nu va putea să ne dea un răspuns: *Cam cît de eterni vom fi*. Doar măria sa cititorul va şti să ne descopere de sub cenuşa timpului şi să răzuiască încet colţişorul de eternitate destinat pentru fiecare din noi".

EMILIAN MARCU, *vitrina cărţilor*, în **Convorbiri literare**, anul CXXXIX, nr. 7, iulie 2005, p. 136.

“Ioan Baban este un autor harnic şi consecvent, cu o prezenţă activă în viaţa culturală şi literară a meleagurilor noastre moldave. ***Anotimpul imposibilei iubiri*** (Editura Timpul, Iaşi, 2005) este al doilea roman pe care autorul îl publică în decurs de câţiva ani. Conceput cu aproape două decenii în urmă şi ţinut prea multă vreme în sertar, romanul îşi propune, în mod ambiţios, să fie o radiografie larg cuprinzătoare societăţii româneşti din ultimul deceniu al epocii totalitare, când paranoia ceauşistă devenise evidentă pentru orice român de bun simţ.
Modernist în formă şi realist în conţinut, romanul se întemeiază pe un nucleu epic fără mari complicaţii. Revenit acasă după o detenţie politică într-un spital psihiatric, tânărul muncitor Toma Berdiu (despre care autorul declară formal că nu ştie nimic, respingând aşadar bănuiala că ar avea vreo slăbiciune pentru postura de autor omniscient) face întâmplător cunoştinţă cu o fată de moravuri uşoare (Irina), pe care, cu multă candoare, se oferă să o găzduiască în apartamentul său din cartierul bucureştean Titan. Ca şi ***Tărâmul interzis***, faptele nu sunt localizate prin Moldova, aşa cum ar fi de aşteptat, ci undeva mai departe. De la bun început cei doi de dedau unor lungi confesiuni reciproce şi par să se potrivească precum sacul cu peticul. Dar, cu toate acestea, fata decide în cele din urmă să părăsească locuinţa binefăcătorului ei, tocmai pe când el începuse să se îndrăgostească mai temeinic de ea. Acest gen de subiect poate să ilustreze ideea că doar cine a suferit în viaţă este capabil să înţeleagă suferinţa altuia şi să-i ofere, în mod onest şi dezinteresat, o mână de ajutor. Toma Berdiu este, prin urmare, un generos din familia ilustră a unor personaje dostoievskiene ori mai degrabă prediene, cum este cazul, de pildă, cu Călin Surupăceanu din ***Intrusul***. De altfel, o anumită intenţie ilustrativă este dezvăluită de autor chiar din motto-ul cărţii.

Din alt punct de vedere, acest subiect apare mai mult ca un pretext literar. Recurgând la tehnica povestirilor în ramă,

autorul ne poartă cu lejeritate prin viaţa protagonistului din fragedă copilărie şi până la maturitate, cu traumele şi cu încercările ei, ca într-un veritabil bildungsroman, şi derulează, în paralel, alte destine: al Irinei, al surorii şi al fratelui eroului etc. Fără să intenţioneze să facă, la modul balzacian, concurenţă stării civile şi fără să se implice prea mult în explorarea psihologiei insului citadin, precum moderniştii interbelici, autorul aspiră să prezinte o imagine globală a lumii comuniste româneşti de la finele anilor optzeci. În tratări mai largi ori mai eseistice, romancierul ţine să ilustreze teme precum colectivizarea, represiunea totalitară, prostul mers al economiei în socialism, mizeria traiului cotidian din România la sfârşitul 'epocii de aur' păstorite de geniul carpatin al lui nea Nicu Ceaşcă, degradarea învăţământului, utilizarea psihiatriei drept mijloc de represiune politică şi multe altele.

Atent la aspectele morale, autorul plasează şi în paginile acestui roman o suită considerabilă de formulări sentenţioase sau aforistice, unele interesante, altele chiar originale, din care s-ar putea alcătui o întreagă antologie. Ele conturează un Weltanschanung de uz personal şi relevă implicarea sufletească a autorului. Iată câteva: *'Morala e în noi'*, *'Omul e social, pentru că e om'* (p. 15), *'Femeile, şi atunci când nu au experienţă, au fantezie'* (p. 34), *'Construirea comunismului în ţara asta este o prostie importantă'* (p. 37), *'Se nasc şi oameni fără posibilităţi intelectuale'* (p. 117). Foarte temerare, pentru epoca în care au fost aşternute pe hârtie, sunt şi consideraţiile despre 'lucrătorii' din Securitate, despre care ni se comunică într-un stil cronicăresc şi deopotrivă tranşant că... *'ei erau, într-adevăr, buricul pământului şi hălăduiau peste tot ca lupii în pădure'* (p. 166). Asemenea observaţii ascuţite şi pertinente ar fi putut să-i asigure autorului, în epocă, o certă reputaţie literară, dacă nu s-ar fi interpus, desigur, cenzura şi gratiile vreunui penitenciar (ori azil psihiatric).

O problemă pe care o ridică romanul ar fi utilitatea în plan strict estetic a digresiunilor narative. Multe digresiuni îşi au, probabil, rostul lor, altele ni se par, însă, mai puţin justificate, fiindcă au drept efect fragmentarea excesivă a materialului epic. Ne întrebăm, de exemplu, ce legătură au cu drama pe care o traversează protagonistul consideraţiile despre evrei (p. 294) ori dacă era cazul să se intercaleze între pagini un banc precum cel cu vajnicul ardelean Văsălie, căzut (*'ţîpat'*) în fântână etc. De altfel, autorul însuşi recunoaşte că abuzează uneori de digresiuni, atunci când notează cu simţ autocritic: *'Dar să ne întoarcem de unde am plecat sau de unde am început s-o luăm razna, că aşa e omul, nu se poate abţine să n-o dea cât de cât pe de lături'* (p. 320).

Cu ***Anotimpul imposibilei iubiri*** prozatorul Ioan Baban îşi reconfirmă ataşamentul pentru roman ca document complex de viaţă şi completează o operă literară de care nu se poate face abstracţie”.

DANIEL DRAGOMIRESCU, *Anotimpul imposibilei iubiri*, în **Adevărul Literar din Vaslui**, anul I, nr. 3, 30 ianuarie 2006, p. 4.

Referinţe critice
(selectiv):

TEODOR PRACSIU, *Vârstele poetului, în loc de postfaţă la* Ioan Baban, **Norii cu melancolii,** Editura Junimea, Iaşi, 1999;

DAN RAVARU, *postfaţă* la Ioan Baban, **O istorie ciudată**, Editura Timpul, Iaşi, 2000;

TEODOR PRACSIU, *cuvânt înainte* la Ioan Baban, ***Ispite lirice***, Editura Junimea, Iaşi, 2000;

SIMION BĂRBULESCU, *Debuturi editoriale la sfîrşit de mileniu*, în **Convorbiri literare,** anul CXXXIV, nr. 12, decembrie 2000, p. 38;

GHEORGHE CAPŞA, *Ioan Baban lansează 'Tărâmul interzis'* în **Adevărul,** anul XII, nr. 27, 7 iunie 2001, p. 6;

THEODOR CODREANU, *Povestea tărâmului interzis,* în **Adevărul**, anul XII, nr. 85, 14 august 2001, p. 6;

DANIEL DRAGOMIRESCU, *Un roman despre destinul unui tânăr bârlădean,* în **Păreri Tutovene**, nr. 570, 25 sept. - 1 oct. 2001, p. 7;

CONSTANTIN PARFENE, *Un debut editorial promiţător,* în **Prutul**, anul II, nr. 4, aprilie 2002, p. 8;

EMILIAN MARCU, *vitrina cărţilor*, în **Convorbiri literare**, anul CXXXIX, nr. 7, iulie 2005, p. 136;

DANIEL DRAGOMIRESCU, *Anotimpul imposibilei iubiri*, în **Adevărul Literar din Vaslui**, anul I, nr. 3, 30 ianuarie 2006, p. 4.